अजानंतोऽवजानंतोऽप्यनुकंप्यावयंत्विति तुष्टावषड्भिरीशानमंशुमानेवमाशयः॥ २१॥ अजनः अजः ब्रह्माऽपित्वामद्यापिनपश्यतिनचबुध्यते कथंभूतम् आत्मनःस्वस्मात्परंपरमेश्वरम् कैर्हेतुभिः समाधियुक्तिभिः ममाधिनाऽप्यपरोऽक्षंनपश्यति युक्तिभिःपरोऽक्षमपिसम्यङ्बुध्यतेइत्यर्थः अपरेअर्वाचीनास्तुकुतस्त्वांपश्येयुःअर्वाचीनत्वेहेतुः तस्यब्रह्मणः मनश्चशरीरंचधीश्च सत्त्वतमोरजःकार्याणि ताभिर्येविविधादेवतिर्यङ्नराणांसर्गाः तेषुसृष्टाः तत्रापिवयमप्रकाशाः अज्ञाः कुतःपश्यामेत्यर्थः ॥ २२ ॥ अपरेतर्हिकिंपश्यंतितदाह येदेहभाजस्तेत्वस्मिन्सम्यक्स्थितमपित्वांनविदुः किंतुगुणानेवविपश्यंति अथवानगुणान्अपितुतमएवपश्यंति यतस्त्रिगुणाबुद्धिरेवप्रधानंयेषामतोबहिरेवप्रकाशोज्ञानंयेषाम् बुद्धिपरतंत्रतयाजाग्रत्स्वप्नयोर्विषयान्पश्यंति सुषुप्तौतमएवकेवलंनतुनिर्गुणंत्वाम् सर्वत्रहेतुः यत्यतः तस्यतवमाययेतिवा मोहितंचेतोयेषांते॥ २३॥

तत्रासीनंमुनिंवीक्ष्यकपिलाख्यमधोक्षजम्॥ अस्तौत्समाहितमनाःप्रांजलिःप्रणतोमहान्॥ २१ ॥ अंशुमान्उवाच नपश्यतित्वांपरमात्मनोजनोनबुद्ध्यतेऽद्यापिसमाधियुक्तिभिः॥ कुतोऽपरेतस्यमनःशरीरधीविसर्गस्तृष्टावयमप्रकाशाः॥ २२॥ येदेहभाजस्त्रिगुणप्रधानागुणान्विपश्यंत्युतवातमश्च ॥ यन्मायया मोहितचेतसस्तेविदुःस्वसंस्थंनबहिःप्रकाशाः॥ २३॥ तंत्वामहंज्ञानघनंस्वभावप्रध्वस्तमायागुणभेदमोहैः॥ सनंदनाद्यैर्मुनिभिर्विभाव्यंकथंहिमूढःपरिभावयामि॥ २४ ॥ प्रशांतमायागुणकर्मलिंगमनामरूपंसदसद्विमुक्तम्॥ ज्ञानोपदेशायगृहीतदेहंनमामहेत्वांपुरुषंपुराणम्॥ २५॥

तथाऽप्यहंविचारेणज्ञास्यामीतिचेत्तत्राह तंत्वामहंविमूढः कथंपरिभावयामिविचारयामि कथंभूतम् ज्ञानघनंशुद्धज्ञानमूर्तिम् स्वतएवप्रध्वस्तौ मायागुणनिमित्तौभेदमोहौयेषांतैर्विभाव्यंविचिंत्यम् अयंभावः ज्ञानघनत्वान्नतावत्ज्ञानविषयत्वं विचारविषयत्वेऽपिमायागुणैरभिभूतोऽहंन विचारेसमर्थइति ॥ २४ ॥ हेप्रशांततस्मात्त्वांपुरुषंपुराणंकेवलंनमामेत्यन्वयः पुराणपुरुषत्वेहेतुः मायायाः गुणाः कर्माणिच विश्वसृष्ट्यादीनि लिंगानिचब्रह्मादिरूपाणियस्यतम् प्रशांतत्वेहेतुः सदसद्भ्यांकार्यकारणाभ्यां पुण्यपापाभ्यांवाविमुक्तम् अतःअनामरूपम् तत्तत्कृतनामरूपशून्यम् किंतुज्ञानोपदेशायगृहीतः प्रकटितोदेहः शुद्धसत्त्वमूर्त्तिर्येनतम् यद्वाहेप्रशांतमायेति हेअगुणेतिचसंबोध्य कर्मभिःसृष्ट्यादिकार्यैर्लिंगानि यस्येतियोज्यम् यद्वाप्रशांतामायागुणादयोयस्मिन् इत्येकमेवपदम् ॥ २५ ॥